

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Theologiæ Pastoralis Et Doctrinæ Necessariæ Sacerdotibvs Cvram Animarum administrantibus

Binsfeld, Peter

Avgvstæ Trevirorvm, 1609

6. Cap. De Diuisione peccati in septem capitalia, & de superbia, eiusq[ue]
filiabus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40721

nam, legat Summistas in verb. Cogitatio, & Delectatio morosa: Hæc pro introductione sufficiunt.

CAPVT VI.

DE DIVISIONE PECCATI IN septem capitalia, de superbia & eius filiabus.

SEPTEM sunt peccata quæ capitalia nominantur, & memoriæ causa continentur dictione, Saligia, & sunt hæc. Superbia, Auidia, Luxuria, Ira, Gula, Inuidia & Acedia. Capitalia nominantur, quia alia ex his oriuntur. Diuiduntur in Carnalia, & Spiritualia. Carnalia sunt, quæ perficiuntur in delectationibus carnis, vt luxuria & gula. Spiritualia, quæ continentur in apprehensione animæ, & delectationibus spiritualibus, vt sunt reliqua quinque.

De speciebus Superbia.

QUATVOR sunt species superbiæ ex S. Gregorio lib. 23. moral. cap. 7.

Prima. Cum bonum, quod arrogantes habent, à seipsis habere existimat.

Secunda. Quando sibi datum de super credunt, sed proprijs meritis accepisse putant.

T. 1.

Tertia. Cum iactant se habere, quod non habent.

Quarta. Cum despectis cæteris, singulariter videri appetunt habere, quod habent. His quatuor superbiam speciebus, ut tradit Fulgentius, Diabolus velut quadrigis vehitur, & ad gehennam miserorum, quibus insidet, mortifero cursu raptatur.

Quot sunt filia superbia?

OCTO. Inanis gloria, Inobedientia, Iactantia, Hypocrisis, Contentio, Pertinacia, Discordia, & Nouitatum præsumptio.

De vana Gloria.

SIUT superbia est inordinatus appetitus propriæ excellentiæ, ita vana gloria est inanis manifestatio talis excellentiæ apud homines. Vanæ gloriæ appetitus, est inordinatus, vel ex parte rei, cum quis quærit gloriam deo, quod non est, vel non est gloria dignum: vel ex parte eius, à quo quis gloriam quærit, scilicet hominis, cuius iudicium non est certum: vel quando quis gloriam appetit, & non refert in debitum finem, scilicet in honore Dei, & salutem proximi. Ex his capitibus mortaliter peccat, qui gloriatur in peccato, vel concionator, qui non vult dicere veritatem, quando tenetur, ne amittat gloriam hominum. In eodem gradu est iudex, qui ne

Quibus modis peccat vana gloria committitur.

perdat nomen suum apud magnates, iudicat contra iustitiam. Accedunt his, qui orationes dicunt, aut eleemosynas dant, principaliter ob vanam gloriam.

Quid ambitio sit.

Ad vanam gloriam referri possunt ambitio & præsumptio. Ambitio est appetitus inordinatus honoris, & est peccatum mortale, quando quis appetit honorem de excellentia, quæ non habet, vel de re, quæ est peccatum mortale, vel ponit in honore ultimum finem; sic peccant mortaliter, qui Ecclesiasticas ambiunt dignitates, vel beneficia curata, quibus sunt indigni ratione scientiæ, aut alterius defectus. Hic enim notandum Aristotelis documentum approbatum à S. Thom. 2. 2. quæst. 132. art. 1. ad 3. Illi qui solum propter honorem, vel bona faciunt, vel mala vitant, non sunt virtuosus.

3. Ethic. cap. 8.

Præsumptio quid.

Præsumptio, ut hoc loco de ea agimus, est appetitus inordinatus eorum, quæ vires nostras; vel merita excedunt, & est peccatum mortale, si ex ea sequatur aliquid, in notabilem irreuerentiam Dei, aut damnum proximi spirituale, vel corporale: Sic peccant qui præsumunt exercere aliquod officium, quod neciunt, ut cum quis vult audire confessiones sine sufficienti scientiâ, agere medicum sine arte, causis patrocinari absque iuris scientiâ. Eodem peccato peccant, qui usurpant iurisdictionem, quam non habent in absoluendo, vel dispensando: Inobedientia, est, quando homo

Quomodo præsumptione peccatum committatur.

non vult exequi superioris præscriptum in eo, in quo est superior. Inobedientia peccat aliquis mortaliter, quando deliberato animo, præcepto superioris iusta, & recta præcipientis, non vult subdi, cum superior intendit obligare ad mortale. Qui enim potestati resistit, *Rom. 13.* diuinæ ordinationi resistit: Si autem superior aliquid præciperet contra præceptum Dei, Ecclesiæ, aut superioris in altiori ordine constituti, non esset obediendum, quia in his casibus non est superior. De hac re legendus S. Bernardus in tractatu de præcepto & dispensatione cap. 12.

Iactantia, est manifestatio propriæ excellentiæ per verba, quando quis se extollit supra id quod est, vel supra id quod alij de eo opinantur: quo ad actum exteriorem est species mendacij, & sic iudicium ferendum secundum naturam mendacij, quod perniciosum, iocosum, & inofficiosum esse potest: Quantum autem ad actum interiorem, est filia superbiæ. Si iactantia sit contra gloriam, aut reuerentiam Dei, aut charitatem proximi, est mortalis, alias solum venialis.

*Quando
iactantia
mortalis,
vel venialis.*

Præsumptio, siue inuentio nouitatum, est directa manifestatio propriæ excellentiæ per verba, vel res habentes aliquam admirationem: homines enim admirantur noua, & insolita: Est mortalis, quando est in contemptum diuini cultus; aut damnum notabile

P
proxi-

proximi. Sic peccant, qui nouas & insolitas procurant vestes, quibus alios ad libidinem prouocant, vel quibus vtantur in contemptu religionis. Item qui magnificas supra suum statum procurant vestes, vel epulas, non soluendo debita, ad quæ tenentur.

*Curiositas
quid.*

Ad præsumptionem proximè accedit curiositas, quæ est appetitus inordinatus sciendi, siue per intellectum, siue per sensum, & communiter est venialis, ex adiunctione tamen circumstantiarum potest fieri mortalis, vt si quis vellet scire ad finem mortalem, aut per media mala: vt artes magicas, aut à quibus non licet, vt à Dæmonibus, aut appetat scire periculosa, vt legere libros hæreticos: aut si curiositate adductus negligat ea, quæ tenentur ratione officij, aut status scire, & sic de similibus.

Hypocrisis est, quando quis per falsa facta, vel signa exteriora, simulat se habere, quod non habet: aut aliquid quod habet, significat se excellentius habere, quam habet. Est mortalis, quando quis vult videri sanctus, & non curat habere sanctitatem, & si in sanctis literis, vt plurimum sumitur, quando dicitur, vae vobis hypocritæ: Si autem hypocrisis, sit solum simulatio sanctitatis, tunc eius malitia attendenda est ex fine: Si finis repugnet charitati Dei, vel proximi, erit mortalis, vt si quis simulet sanctitatem, vt falsam doctrinam seminet: vel vt adipiscatur Ecclesiasticam

*Hypocrisis
quædo mortalis sit.*

fficam dignitatem, qua indignus est : Alias est venialis.

Pertinacia est, quando homo ad ostentandum suum iudiciū, in propria perseuerat sententia, nolens credere meliori. Est mortalis, quando in rebus fidei, vel spectantibus ad bonos mores, aliquis pertinax est contra communem Doctorum sententiam, vel Ecclesiæ auctoritatem : aut est in notabile damnū proximi: alias in rebus leuibus est venialis.

Discordia est, quando quis non vult à propria voluntate discedere, vt alijs concordet: Est enim signum superbiæ, quando quis vult sua alijs præferre. Est mortale peccatum discordia, si quis scienter, & ex intētionē discor- det à proximo, circa doctrinam pertinentem ad charitatem Dei, vel salutem propriam, aut alienam.

Contentio, est inordinata contrarietas in locutione, quando contententes aliqui ex hoc, quod vnusquisque verbo, id quod sibi videtur, defendit. Est mortalis, si quis impugnet scienter veritatem, quia est mendacium perniciosum contra honorem Dei, & salutem proximi: vel si fiat ita inordinatè vt proximus scandalizetur. Vnde Apostolus. *2. ad Tim. 2. ad Tim. 2. 14* *moth. 14* Noli contendere verbis, ad nihil enim vtile est, nisi ad subuersionem audientium: Si quis autem honestæ, & vtilis exercitationis gratia contendat, vt fit in scholis, nullum est peccatum,

tum, nisi fiat excessus in modo, ad scandalum tendens.

Quoniam confessarius cognitionem etiam habere debet remediorum contra peccata, ut remedia contra Capitalia peccata in promptu habeat, peccatis ea subijciemus.

Remedia contra superbiam & eius exercitium.

Quinq; remedia ex S. Bernardo contra superbiam. **D** BERNARDVS in sermonibus parvis serm. 3. Sunt quinq; ait, quæ ad remedium tam mortiferæ pestis à Domino rationali animæ sunt posita. Locus, corpus, tentatio Diaboli, prædicatio Christi, & eius conuersatio. Locus, quia exilium: Corpus, quia onerosum: Tentatio, quia inquietat, Christi prædicatio, quia ædificat, & eius conuersatio, quia informat. Ad reprimendum superbiam plurimum faciunt, quæ hominem propriæ infirmitatis admonent. In sacris literis vocamur terra, caro, fœnum, cinis, sanguis, flos, umbra, fumus, &c. quæ imbecillitatem & miseriam humanam exprimunt. Vide S. Thomam 2.2. quæst. 162. artic. 6. ad primum.

CAPVT VII.

DE AVARITIA.

Vide S. Thom. 2. 2. **A**VARITIA est appetitus inordinatus diuitiarum; Dupliciter auaritia accipitur. Vno